

Akademia Nauk Stosowanych w Nowym Sączu

Wydział Nauk Inżynierjnych

Systemy operacyjne – projekt

studia stacjonarne

semestr letni 2023/2024

Temat projektu:

1. Zaprojektować infrastrukturę informatyczną na potrzeby firmy Binary-Builders. Realizacja serwerowa w oparciu o system operacyjny Linux, np. Fedora Server 39, stacje klienckie np. Linux MINT.
2. Wdrożyć niezbędne usługi wynikające z założeń takie jak: SSH, DHCP, DNS, HTTP/S, motor bazodanowy (MySql)+PHP+phpMyAdmin, CMS WordPress, RAID, SAMBA, SQUID, Postfix(SMTP) + Dovecot(POP/IMAP), oraz wybraną usługę. Wdrożyć automatyzację przy użyciu skryptu np. Bash, oraz usługi cron.
3. Cele projektu zweryfikować z założeniami zapisanymi w dokumencie „Szczegółowy zarys projektu”.

Imię i nazwisko:

Maciej Wójs

Nr grupy:

L3

Data oddania:

31 maja 2024

Ocena:

Spis treści

1 Założenia projektowe – wymagania	4
2 Opis użytych technologii	5
2.1 SSH (Secure Shell)	5
2.2 DHCP (Dynamic Host Configuration Protocol)	5
2.3 DNS (Domain Name System)	5
2.4 HTTP/S (Hypertext Transfer Protocol/Secure)	5
2.5 MySQL	5
2.6 PHP	5
2.7 phpMyAdmin	5
2.8 CMS WordPress	5
2.9 RAID (Redundant Array of Independent Disks)	6
2.10 SAMBA	6
2.11 SQUID	6
2.12 Postfix (SMTP) + Dovecot (POP/IMAP)	6
2.12.1 Postfix	6
2.12.2 Dovecot	6
2.13 Automatyzacja za pomocą skryptów Bash i usług cron	6
2.13.1 Skrypty Bash	6
2.13.2 cron	6
3 Schemat logiczny projektowanej infrastruktury sieciowej	7
4 Procedury instalacyjne poszczególnych usług	8
4.1 Instalacja systemu klienta – Linux Mint	8
4.1.1 Proces instalacji	8
4.1.2 Wstępna konfiguracja systemu	12
4.2 Instalacja serwera – Fedora 40	13
4.2.1 Proces instalacji	13
4.2.2 Wstępna konfiguracja	19
5 Testy działania wdrożonych usług	23
6 Kod skryptu BASH, oraz tablica crontab	23
7 Wnioski	23
8 Literatura	24

Spis rysunków

1	Schemat logiczny sieci	7
2	Tworzenie nowej maszyny wirtualnej	8
3	Przydzielanie zasobów maszynie wirtualnej	8
4	Określenie rozmiaru dysku wirtualnego.	9
5	Podsumowanie konfiguracji maszyny wirtualnej	9
6	Rozpoczęcie instalacji Linux Mint	10
7	Wybór trybu instalacji na dysku twardym.	10
8	Tworzenie konta użytkownika	11
9	Zakończenie instalacji systemu Linux Mint.	11
10	Instalacja dodatków gościa	12
11	Aktualizacja pakietów	12
12	Podsumowanie maszyny wirtualnej Fedora 40	13
13	Dodanie pierwszej karty sieciowej	13
14	Dodanie drugiej karty sieciowej	14
15	Dodanie trzeciej karty sieciowej	14
16	Uruchomienie instalatora Fedory.	15
17	Rozpoczęcie instalacji Fedora	15
18	Wybór dysku instalacji	16
19	Ustawienie konta root	16
20	Stworzenie użytkownika	17
21	Ekran postępującej instalacji	17
22	Ekran przed restartem do systemu.	18
23	Zainstalowany system Fedora 40	18
24	konfiguracja dnf	19
25	Aktualizacja pakietów	20
26	plik /etc/default/grub przed zmianą	20
27	plik /etc/default/grub po zmianie	21
28	Zastosowanie zmian po edycji grub	21
29	Zwiększenie wygody wpisywania haseł	22
30	Efekt działania zmiany ustawień	22

1 Założenia projektowe – wymagania

- a) Systemy operacyjne: Fedora Server 39 lub inny serwer z rodziny Linux, oraz system kliencki np. Linux MINT.
- b) zarządzanie serwerem poprzez SSH, oraz emulator putty.exe
- c) nazwa serwera ma być zgodna z nazewnictwem: svrXX-firma, gdzie XX oznaczają dwie ostatnie cyfry numeru albumu wykonawcy, a firma to skrót nazwy swojej firmy (niepowtarzalny) – wymyślonej,
- d) na podstawie nazwy firmy należy założyć lokalną domenę o nazwie np. firma.ns i skonfigurować usługę DNS Server,
- e) adres IP serwera, zakres adresacji IP, oraz brama domyślna od strony sieci wewnętrznej VirtualBOXa (sieć LAN firmy) w której ma działać serwer DHCP ma mieć następujące wartości:

adres IP:	192.168.230.1/24,
zakres:	192.168.230.10–60
brama domyślna:	192.168.230.1
- f) należy utworzyć macierz dyskowa programową na poziomie RAID 5 z dyskiem zapasowym. Uzyskać wypadkową pojemności macierzy 10GB. Przeźródłań macierzy podzielić na dwie równe partycje,
- g) Pierwszą partycję zamontować do punktu **/dysksieciowy**, a drugą do punktu **/kopie**. Zapewnić ich automatyczne montowanie podczas startu systemu,
- h) serwer ma udostępniać zasób sieciowy o adresie UNC **\sfs.firma.ns\dysk** odnoszący się do systemu plików **/dysksieciowy** (ppkt. g),
- i) należy wdrożyć usługę WEB Server z obsługą PHP, oraz serwer bazodanowy zarządzany przez phpMyAdmin, oraz CMS WordPress, skonfigurować UserDir dla WEB Serwera,
- j) dostęp do sieci Internet z sieci wewnętrznej ma się odbywać za pośrednictwem serwera PROXY(squid), a aktywność pracowników firmy ma być monitorowana,
- k) w firmie należy wdrożyć serwer pocztowy, oraz klienta mail,
- l) zapewnić aby popularne usługi były dostępne jako oddzielne nazwy hostów, jak np.:
 - **www.firma.ns** (serwer www),
 - **poczta.firma.ns** (serwer poczty),
 - **sfs.firma.ns** (serwer samby),
- m) wdrożyć automatyczną archiwizację systemu plików /home zawierającego katalogi użytkowników. Archiwizacja ma rozpoczynać się automatycznie codziennie o 21:00. W wyniku archiwizacji ma powstać plik **home_20240510.tar.gz** zapisany w **/kopie** (ppkt. g)
- n) Dodatkowo wdrożyć dowolną usługę, ale taką która nie była wdrażana podczas zajęć.

2 Opis użytych technologii

2.1 SSH (Secure Shell)

SSH to protokół sieciowy, który umożliwia bezpieczne zdalne logowanie oraz wykonywanie poleceń na odległym serwerze. Zapewnia szyfrowanie komunikacji, co chroni przed podsłuchiwaniem oraz atakami typu man-in-the-middle.

2.2 DHCP (Dynamic Host Configuration Protocol)

DHCP to protokół używany do automatycznego przydzielania adresów IP i innych parametrów konfiguracyjnych urządzeniom w sieci. Ułatwia zarządzanie siecią poprzez automatyczne przypisywanie ustawień.

2.3 DNS (Domain Name System)

DNS to system, który przekształca łatwe do zapamiętania nazwy domen (np. www.example.com) na adresy IP, które są wykorzystywane przez urządzenia sieciowe do komunikacji. DNS działa jak książka telefoniczna internetu.

2.4 HTTP/S (Hypertext Transfer Protocol/Secure)

HTTP to protokół komunikacyjny używany do przesyłania stron internetowych. HTTPS to jego bezpieczna wersja, która wykorzystuje TLS/SSL do szyfrowania danych, zapewniając poufność i integralność komunikacji między przeglądarką a serwerem.

2.5 MySQL

Popularny system zarządzania relacyjnymi bazami danych. Umożliwia przechowywanie i zarządzanie dużą ilością danych w strukturach tabelarycznych.

2.6 PHP

Skryptowy język programowania, często używany do tworzenia dynamicznych stron internetowych. PHP może komunikować się z bazami danych, takimi jak MySQL.

2.7 phpMyAdmin

Narzędzie webowe do zarządzania bazami danych MySQL. Umożliwia wykonywanie operacji na bazach danych za pomocą interfejsu graficznego.

2.8 CMS WordPress

WordPress to system zarządzania treścią (CMS), który pozwala na łatwe tworzenie i zarządzanie stronami internetowymi. Jest bardzo popularny ze względu na swoją elastyczność, prostotę obsługi oraz bogaty ekosystem wtyczek i motywów.

2.9 RAID (Redundant Array of Independent Disks)

RAID to technologia, która łączy kilka dysków twardych w jedną jednostkę logiczną w celu poprawy wydajności i/lub redundancji danych. Istnieje kilka poziomów RAID, z których każdy oferuje różne kombinacje wydajności i bezpieczeństwa danych.

2.10 SAMBA

SAMBA to pakiet oprogramowania, który umożliwia integrację systemów operacyjnych Linux/Unix z sieciami Windows. Pozwala na udostępnianie plików i drukarek w sieci oraz współpracę z domenami Windows (Active Directory).

2.11 SQUID

SQUID to serwer proxy i buforujący, który może przyspieszyć dostęp do zasobów internetowych poprzez przechowywanie często używanych danych w lokalnej pamięci podręcznej. Może również służyć jako filtr treści i narzędzie do monitorowania ruchu sieciowego.

2.12 Postfix (SMTP) + Dovecot (POP/IMAP)

2.12.1 Postfix

Serwer pocztowy obsługujący protokół SMTP, używany do wysyłania i odbierania wiadomości e-mail. Jest znany z wydajności i bezpieczeństwa.

2.12.2 Dovecot

Serwer IMAP i POP3 używany do odbierania i przechowywania wiadomości e-mail. Jest zoptymalizowany pod kątem wydajności i bezpieczeństwa, oferując wsparcie dla nowoczesnych standardów pocztowych.

2.13 Automatyzacja za pomocą skryptów Bash i usług cron

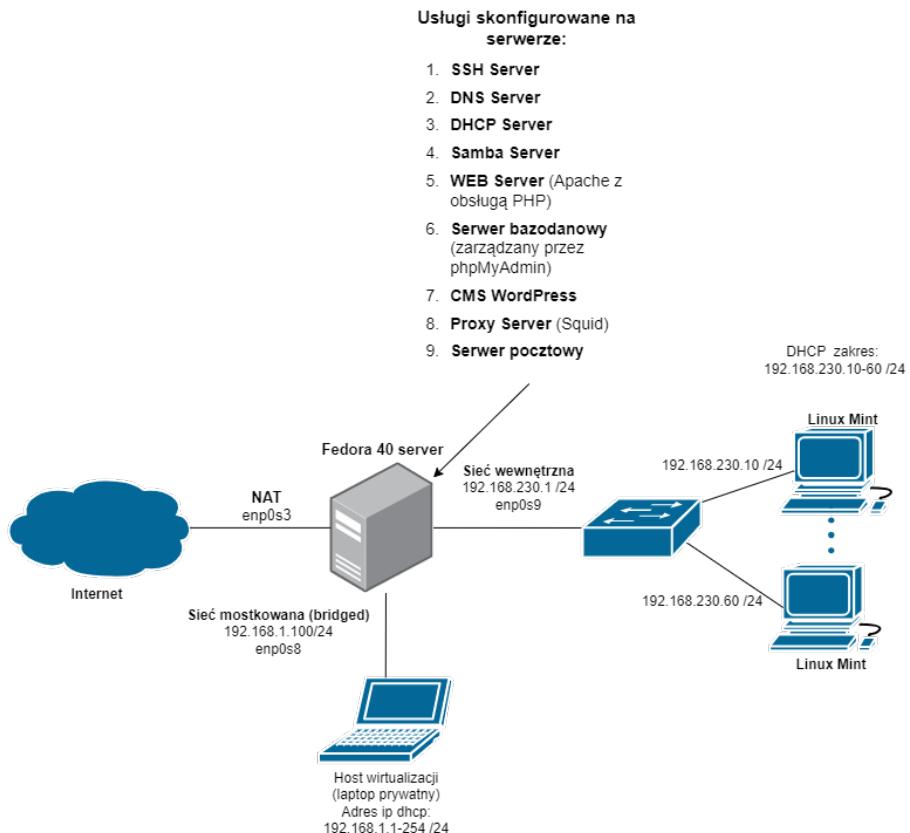
2.13.1 Skrypty Bash

Skrypty napisane w Bash (Bourne Again Shell) służą do automatyzacji zadań w systemach Unix/Linux. Mogą być używane do instalacji oprogramowania, konfiguracji systemu, zarządzania plikami i wielu innych zadań.

2.13.2 cron

Usługa systemowa w Unix/Linux, która pozwala na planowanie zadań do wykonania w określonym czasie lub regularnych odstępach czasu. Jest używana do automatyzacji zadań takich jak backup, aktualizacje systemu czy uruchamianie skryptów.

3 Schemat logiczny projektowanej infrastruktury sieciowej

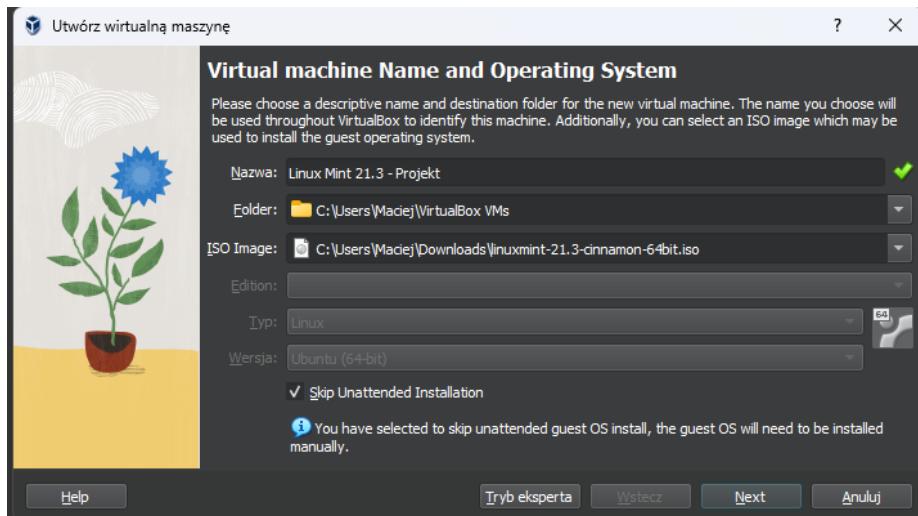

Rysunek 1: Schemat logiczny sieci

4 Procedury instalacyjne poszczególnych usług

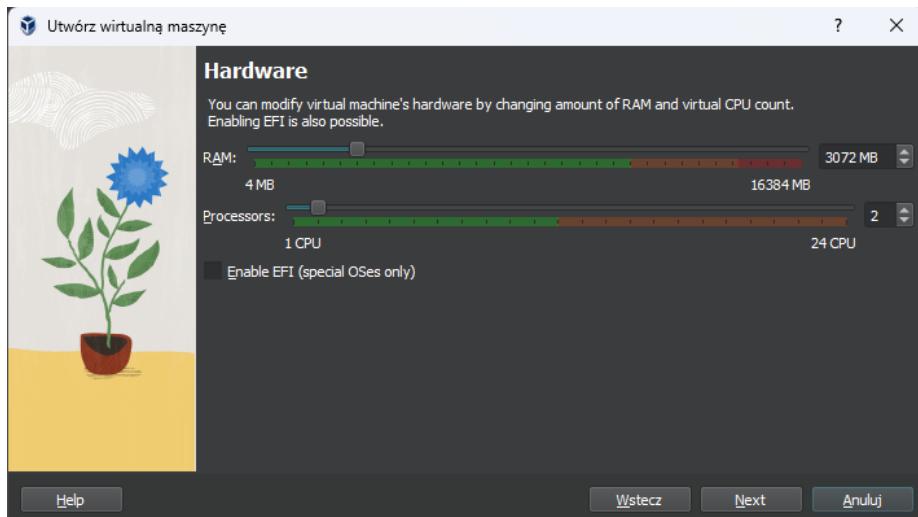
4.1 Instalacja systemu klienta – Linux Mint

4.1.1 Proces instalacji

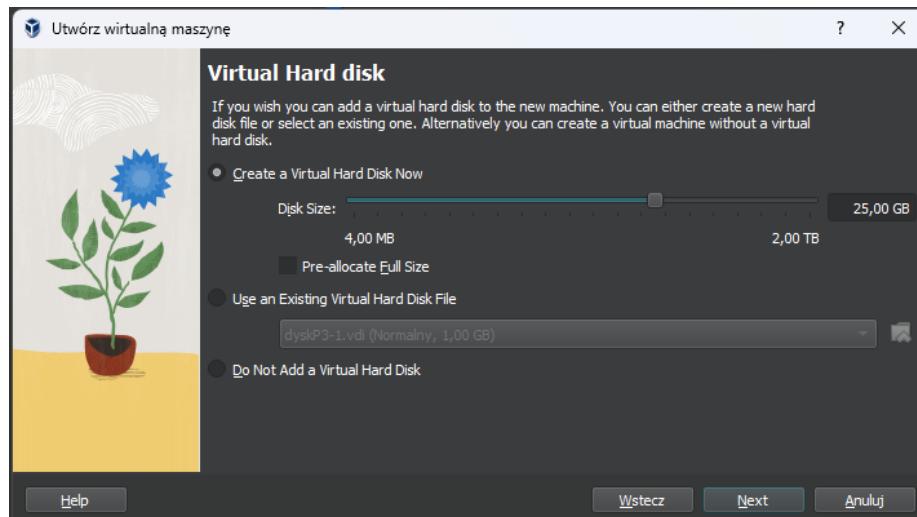
Rysunek 2: Tworzenie nowej maszyny wirtualnej. Ustawienia nazwy, lokalizacji dysku oraz wybór pliku ISO systemu operacyjnego.

Pierwszym krokiem jest utworzenie nowej maszyny wirtualnej (VM). W tym etapie określa się nazwę maszyny, lokalizację dysku, gdzie będzie przechowywana, oraz wybiera odpowiedni plik ISO z systemem Linux Mint.

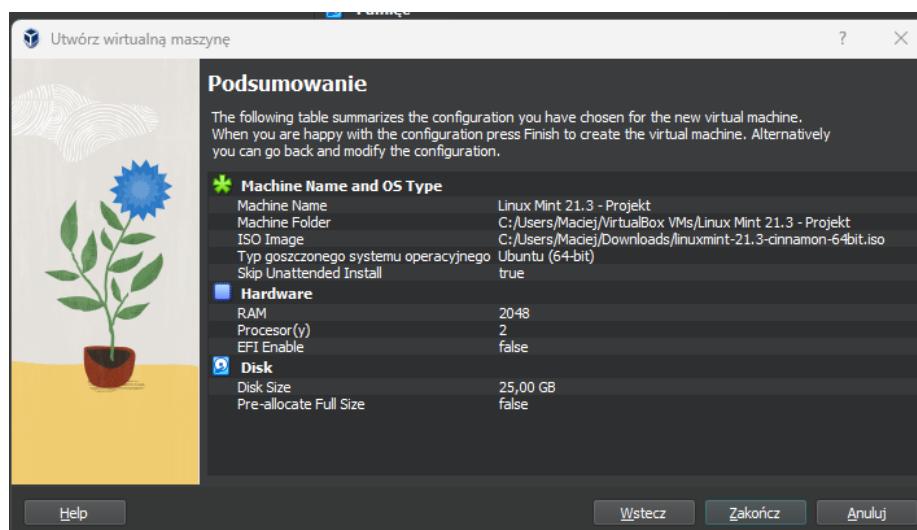
Rysunek 3: Przydzielanie zasobów maszynie wirtualnej, takich jak pamięć RAM i procesor.

W kolejnym kroku przydzielane są zasoby dla maszyny wirtualnej, w tym ilość pamięci RAM oraz liczba rdzeni procesora.

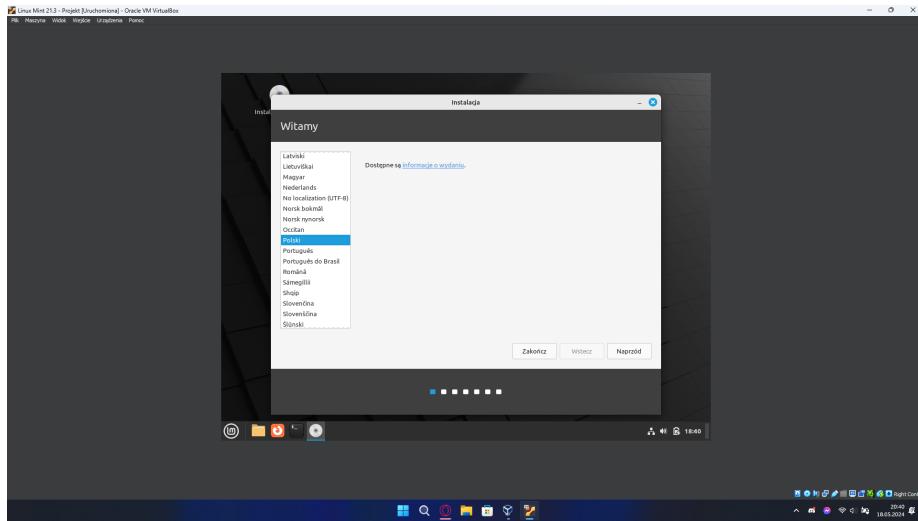
Rysunek 4: Określenie rozmiaru dysku wirtualnego.

Następnie należy zdefiniować rozmiar wirtualnego dysku twardego, który będzie używany przez maszynę wirtualną.

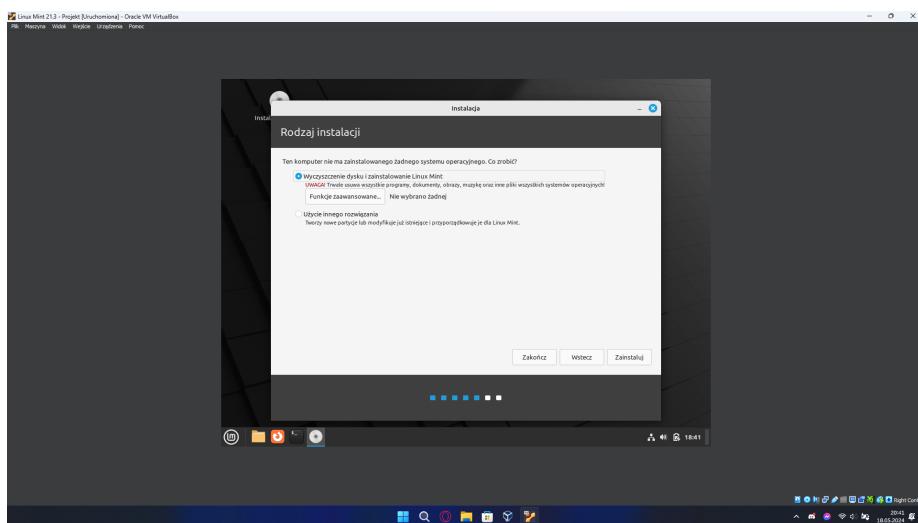
Rysunek 5: Podsumowanie konfiguracji maszyny wirtualnej przed rozpoczęciem instalacji systemu.

Po skonfigurowaniu wszystkich ustawień, wyświetlane jest podsumowanie zawierające wszystkie wybrane opcje dla nowo utworzonej maszyny wirtualnej.

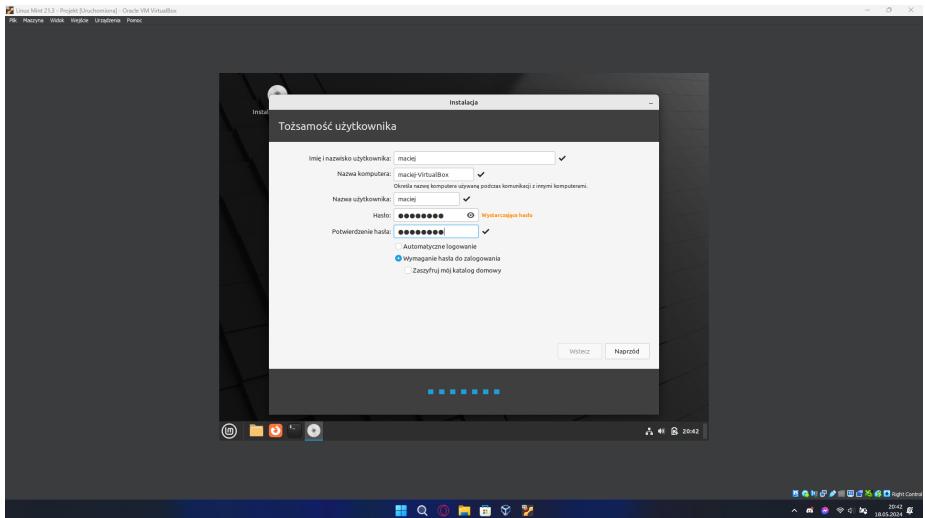
Rysunek 6: Rozpoczęcie instalacji Linux Mint – wybór języka instalacji.

Rozpoczyna się proces instalacji Linux Mint. Pierwszym krokiem jest wybór języka, który będzie używany podczas instalacji i w systemie.

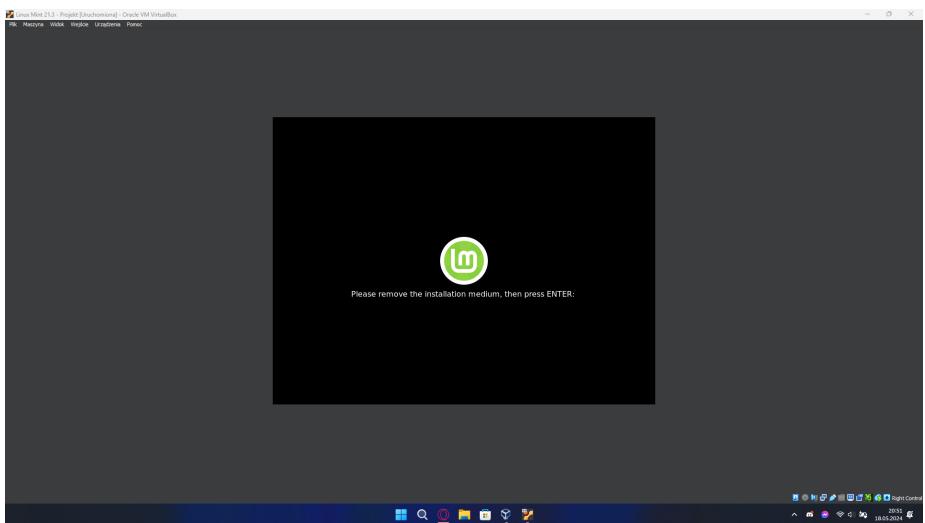
Rysunek 7: Wybór trybu instalacji na dysku twardym.

Następnie użytkownik wybiera sposób instalacji systemu na dysku twardym, na przykład automatyczne partycjonowanie lub ręczne tworzenie partycji.

Rysunek 8: Tworzenie konta użytkownika i konfiguracja podstawowych ustawień.

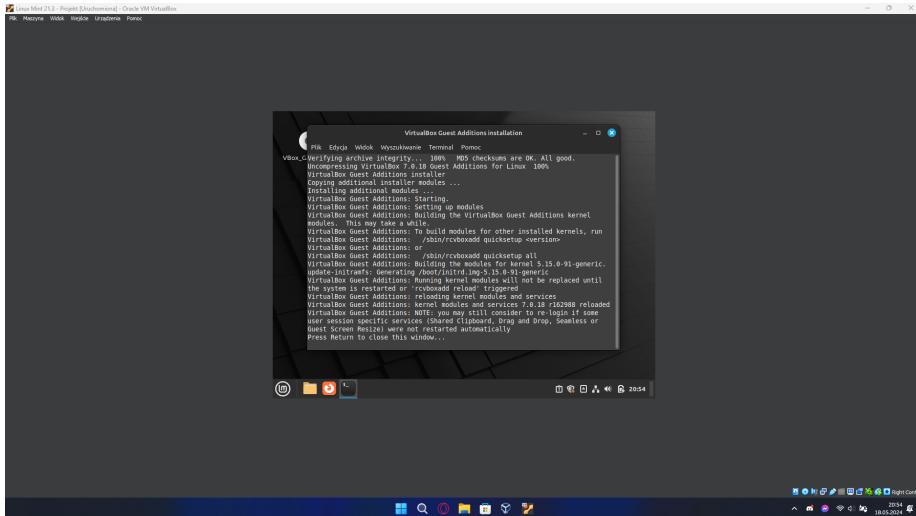
Kolejnym krokiem jest utworzenie konta użytkownika, wprowadzenie nazwy użytkownika, hasła oraz nazwy komputera.

Rysunek 9: Zakończenie instalacji systemu Linux Mint.

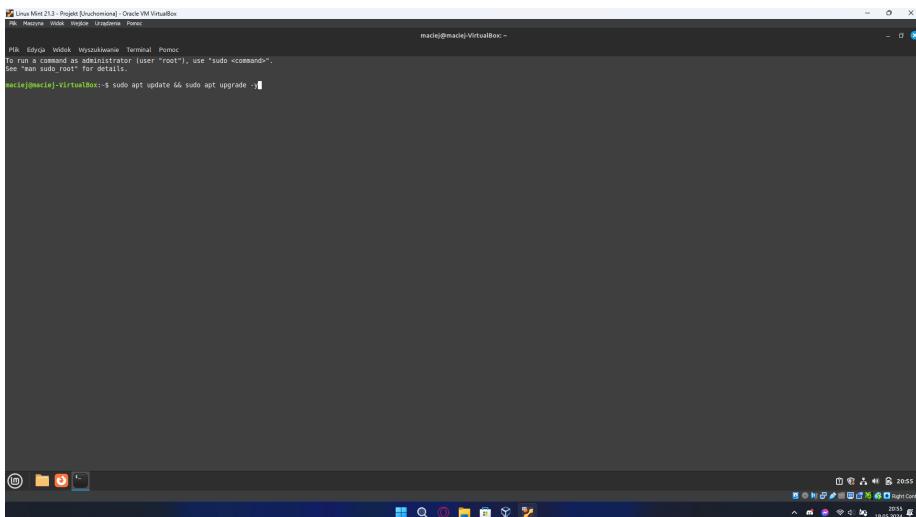
Wyświetlony zostaje monit z prośbą o usunięcie nośnika instalacyjnego. Po zakończeniu instalacji system wyświetla ekran informujący o pomyślnym zakończeniu procesu.

4.1.2 Wstępna konfiguracja systemu

Rysunek 10: Instalacja dodatków gościa dla poprawy wydajności i integracji z systemem hosta.

Po zainstalowaniu systemu operacyjnego warto zainstalować dodatki gościa, które poprawiają integrację maszyny wirtualnej z systemem hosta, co zwiększa komfort pracy.

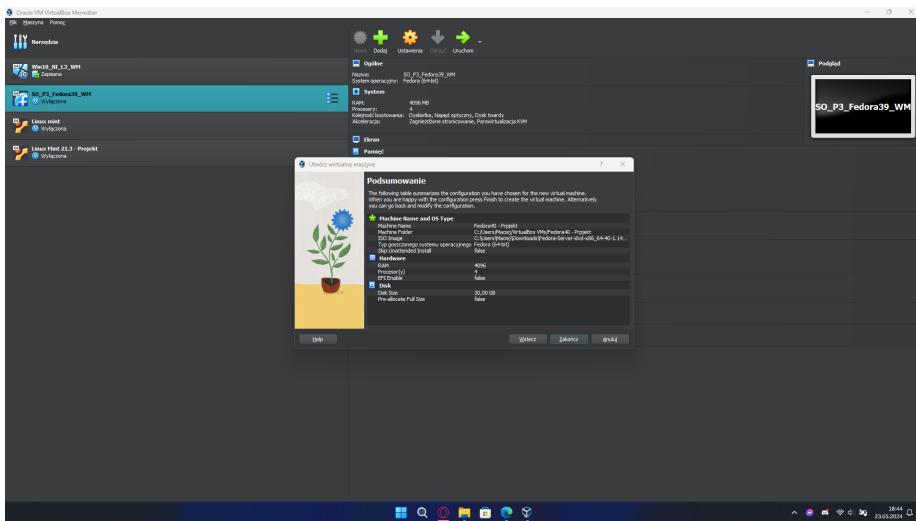

Rysunek 11: Aktualizacja pakietów systemowych.

Ostatnim krokiem wstępnej konfiguracji jest aktualizacja pakietów systemowych, aby zapewnić, że system operacyjny ma najnowsze poprawki i funkcje.

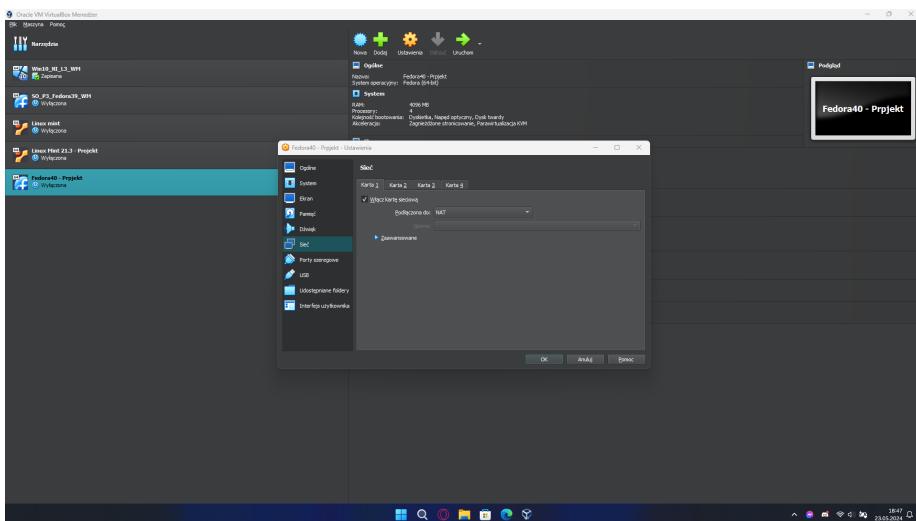
4.2 Intalacja serwera – Fedora 40

4.2.1 Proces instalacji

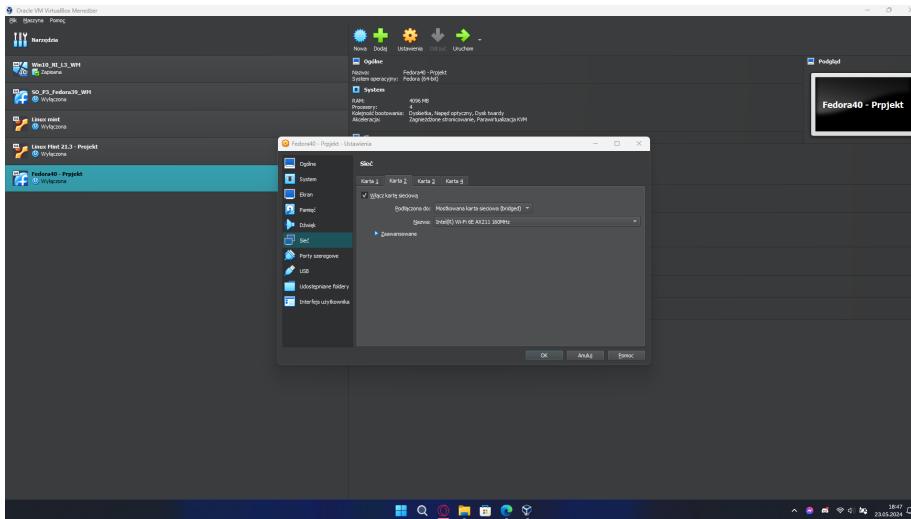
Rysunek 12: Analogicznie jak w przypadku instalacji Linux Mint – wymagane jest ustawienie nazwy maszyny wirtualnej, przydzielenie jej zasobów, ustalenie rozmiaru dysku. Powyższe zdjęcie ukazuje ekran z podsumowaniem wybranych opcji

Aby maszyna wirtualna miała dostęp do internetu wymagane jest dodanie karty sieciowej NAT, co widać na poniższym zdjęciu.

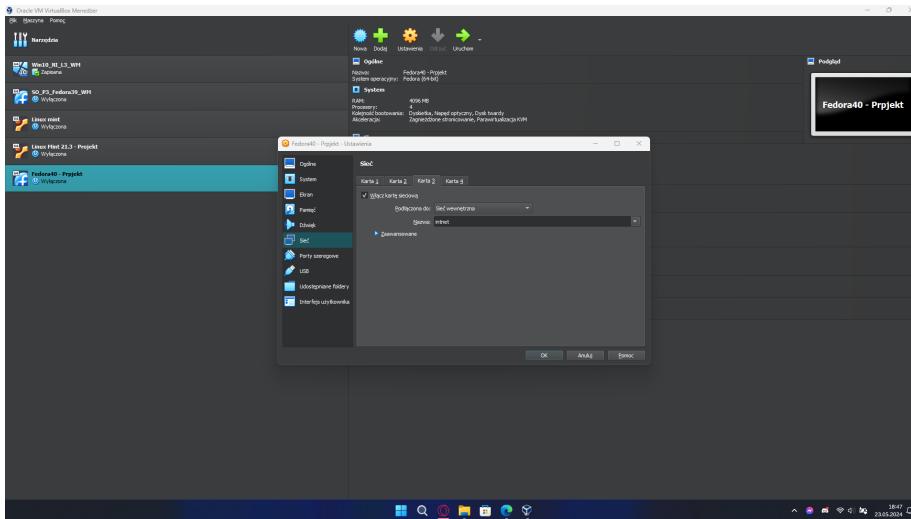
Rysunek 13: Dodanie pierwszej karty sieciowej – NAT

Druga karta sieciowa jest dodana w celu połączenia się hosta z maszyną wirtualną poprzez protokół SSH oraz udostępnienia usług takich jak http czy samba. Połączenie poprzez SSH umożliwia łatwiejszą konfigurację maszyny wirtualnej.

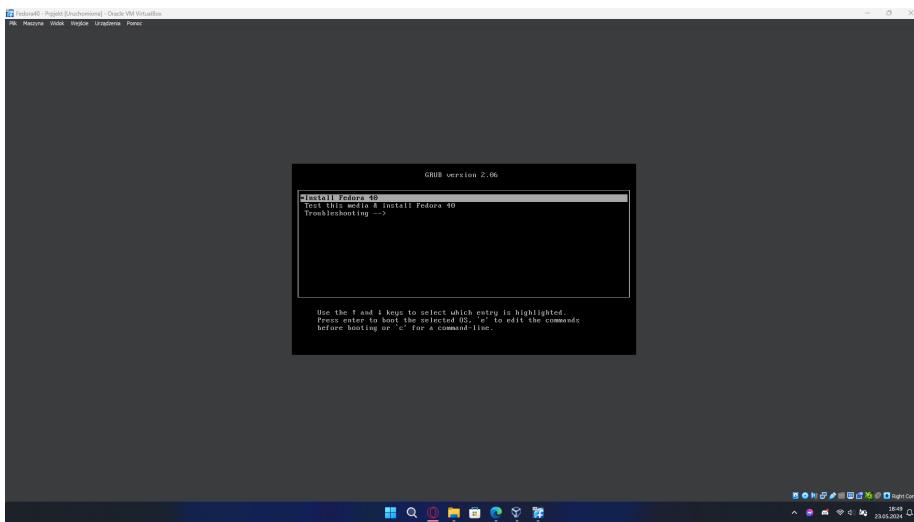
Rysunek 14: Dodanie pierszej drugiej karty sieciowej – sieć mostkowana (bridged)

Trzecia karta sieciowa posłuży do stworzenia sieci wewnętrznej dla maszyn wirtualnych w sposób taki aby się one wzajemnie widziały (tzn. były dostępne), a nie były dostępne z poziomu hosta.

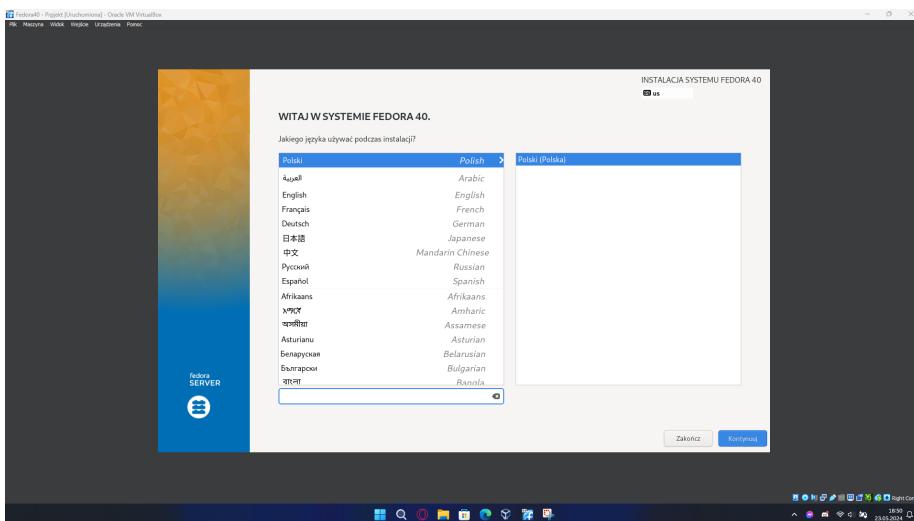
Rysunek 15: Dodanie pierszej trzeciej karty sieciowej – sieć wewnętrzna

Po dodaniu kart sieciowych można uruchomić maszynę wirtualną. Po chwili ukazuje się menu grub z opcją instalacji Fedory 40. Tą opcję należy wybrać w celu dalszej instalacji.

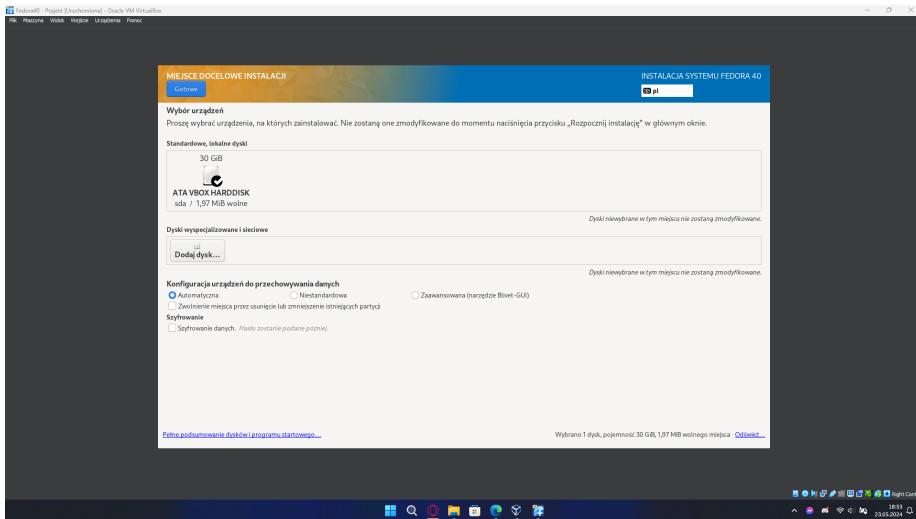
Rysunek 16: Uruchomienie instalatora Fedory.

W kolejnym kroku wybiera się język instalatora oraz układ klawiatury.

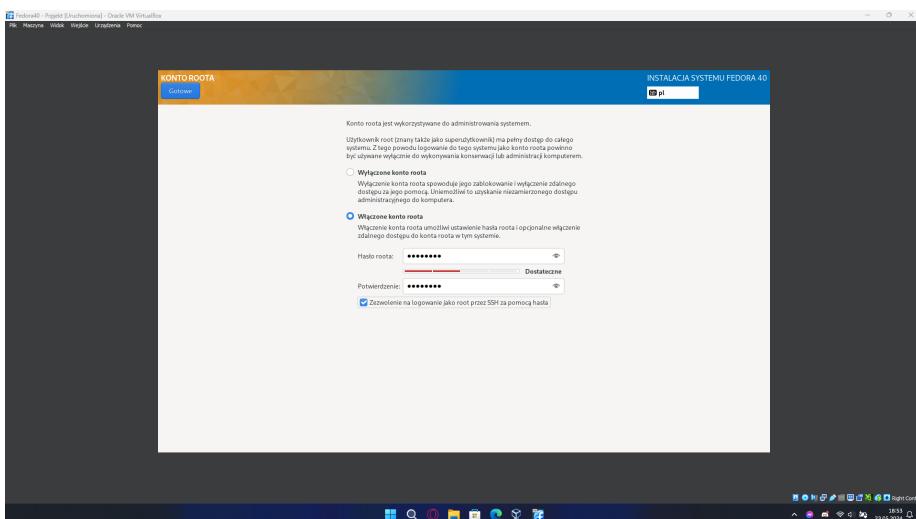
Rysunek 17: Rozpoczęcie instalacji Fedora 40 – wybór języka instalacji.

W kolejnym kroku wybieram dysk na którym ma zostać zainstalowany system. W tym miejscu można podzielić dysk na partycje (podzielić na części które w systemie będą widoczne jako samodzielne dyski), sformatować go, zaszyfrować, wybrać system plików (np. ext3, ext4, zfs).

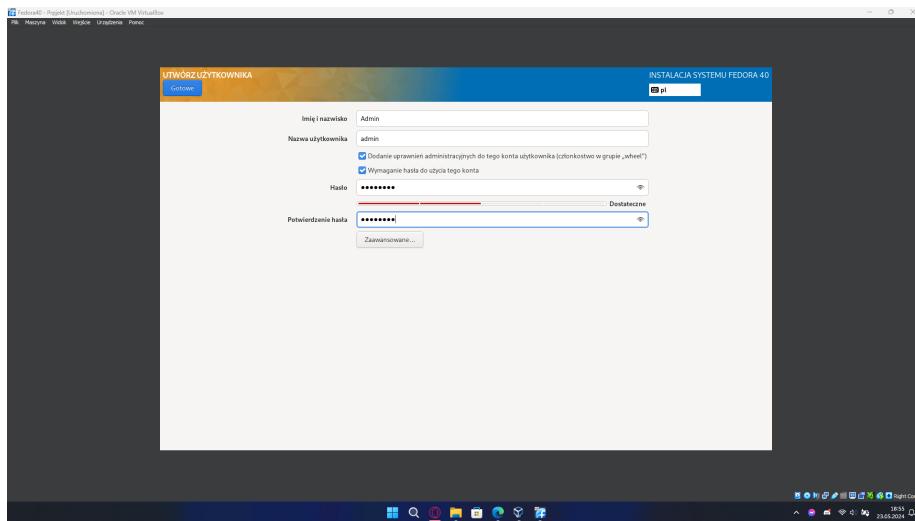
Rysunek 18: Wybór dysku na którym zostanie zainstalowany serwer

Następnie przechodzę do zakładki z ustawieniami dotyczącymi konta root. W tej zakładce ustwawiam hasło do konta oraz zezwalam na połączenia SSH tym kontem. Na serwerze produkcyjnym połączenie poprzez konto root nie jest zalecanym rozwiązaniem, gdyż stanowi zagrożenie bezpieczeństwa sieci firmowej.

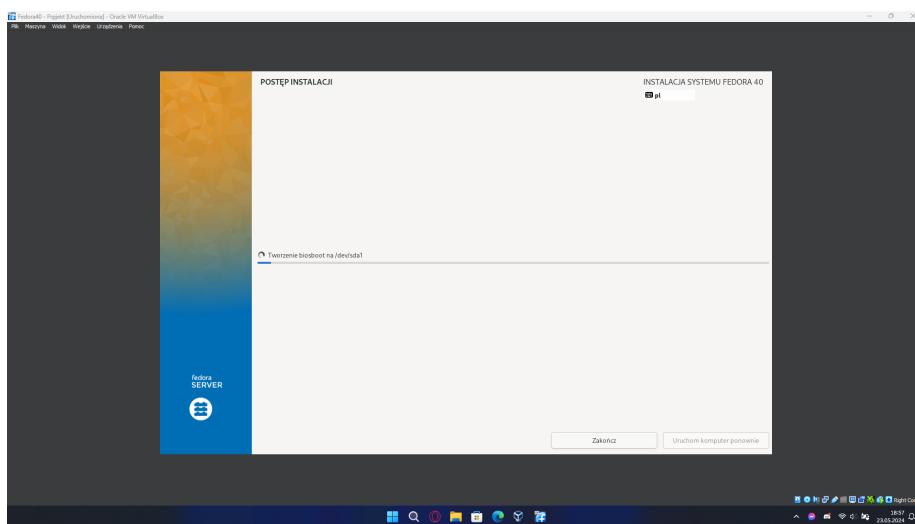
Rysunek 19: Ustawienie konta roota – włączenie konta, ustawienie hasła i zezwolenie na połączenie ssh jako root

Po ustawieniu konta root'a zabieram się za stworzenie konta użytkownika. W tej części konfiguracji zaznaczam checkbox'a dotyczącego dodania konta admin do grupy wheel. Umożliwi mi to wykonywanie komendy sudo (Super User DO).

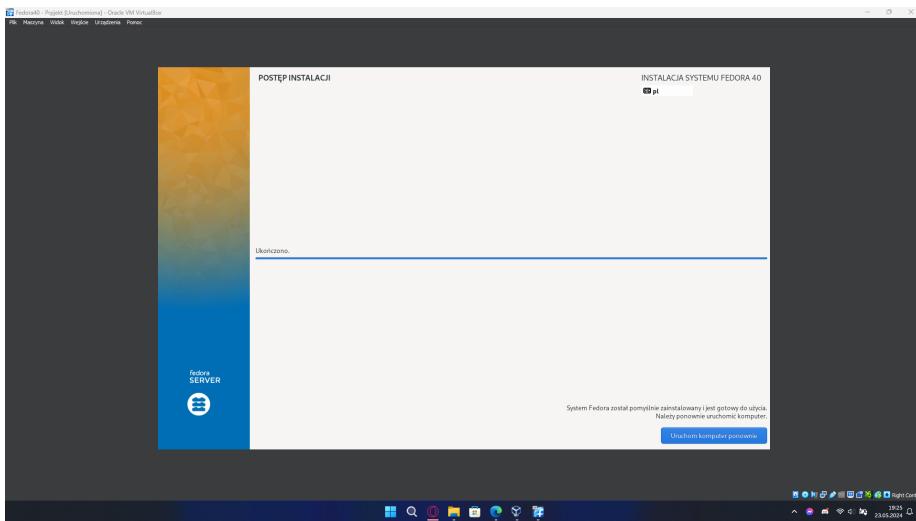
Rysunek 20: Stworzenie użytkownika – admin

Po wykonaniu powyższych kroków nie pozostaje nic innego jak rozpoczęcie instalacji.

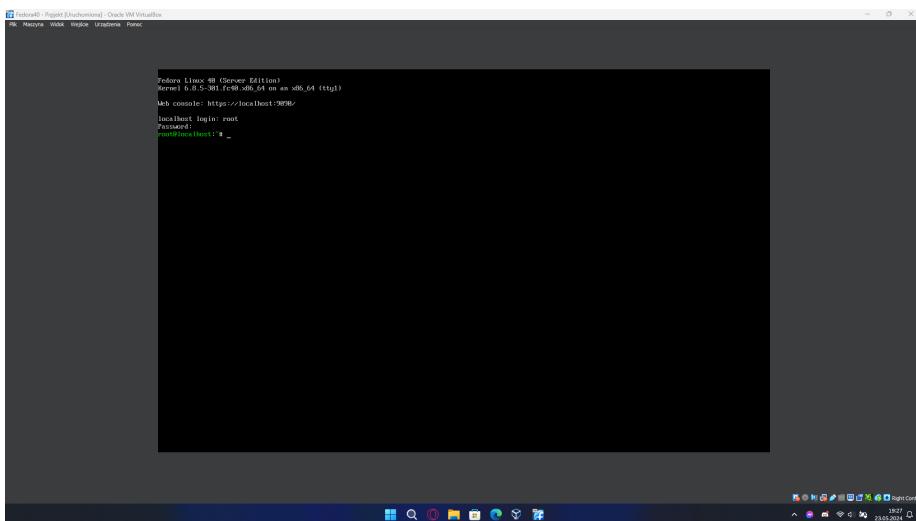
Rysunek 21: Ekran postępującej instalacji

Po jakimś czasie mogę uruchomić ponownie serwer kończąc tym samym instalację systemu.

Rysunek 22: Ekran postępującej instalacji – koniec instalacji

Po Uruchomieniu ponownym mogę zalogować się na konto root'a i zacząć konfigurację wstępna serwera.

Rysunek 23: Zainstalowany system – przed wstępnią konfiguracją

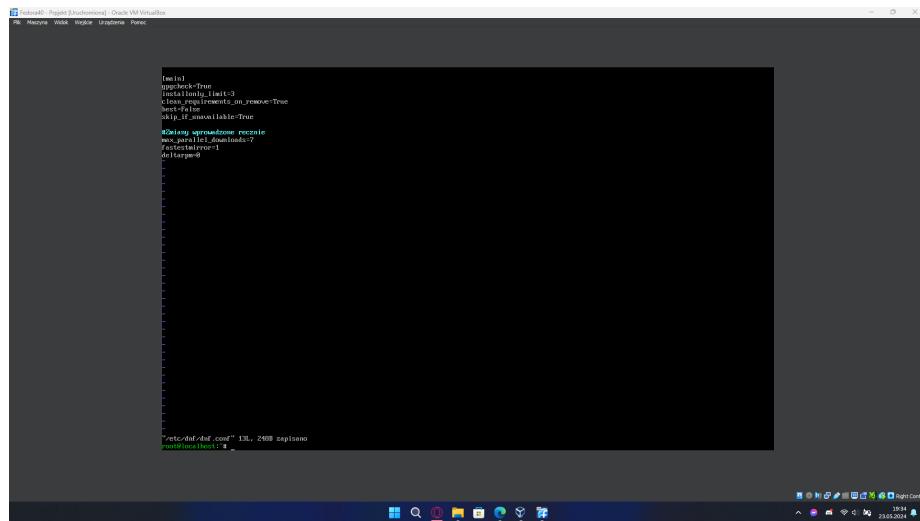
4.2.2 Wstępna konfiguracja

Po zainstalowaniu systemu, następnym krokiem powinno być zaktualizowanie pakietów aby zapewnić najnowszą funkcjonalność oraz poprawki bezpieczeństwa. Jednakże przed tym krokiem decyduję się na konfigurację menadżera pakietów dnf, aby przyspieszyć pobieranie pakietów. Do pliku `/etc/dnf/dnf.conf` dodaje następujące wpisy:

```
#Zmiany wprowadzone ręcznie
max_parallel_downloads=7
fastestmirror=1
deltarpm=0
```

Wytłumaczenie opcji:

- `max_parallel_downloads=7` Opcja ta pozwala menadżerowi pakietów na pobieranie do 7 pakietów na raz.
- `fastestmirror=1` Opcja ta wymusza wyszukiwanie najszybszego serwera zwierciadlanego.
- `deltarpm=0`

Rysunek 24: Dodanie wpisów do `/etc/dnf/dnf.conf` aby przyśpieszyć działanie menadżera pakietów dnf

Teraz po skonfigurowaniu menadżera pakietów można wykonać aktualizację pakietów.

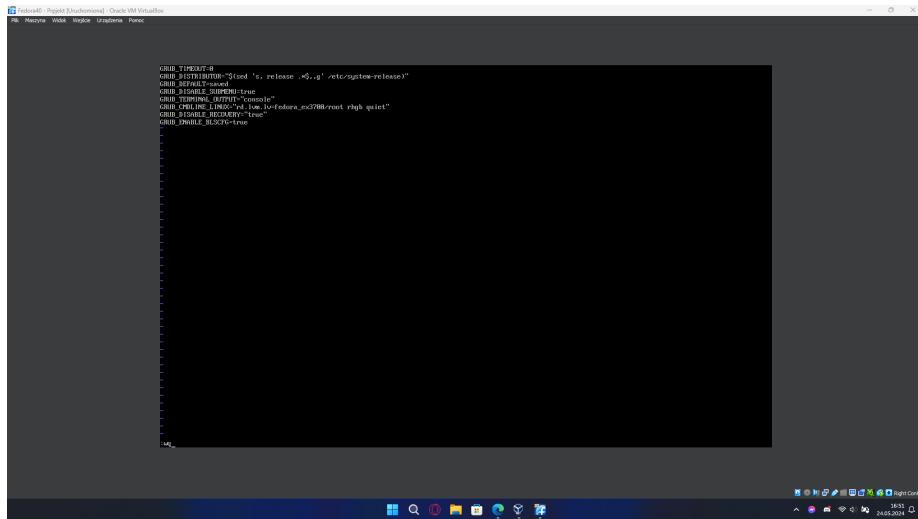
Rysunek 25: Aktualizacja pakietów systemowych – test konfiguracji dnf

Po aktualizacji pakietów postanowiłem edytować irytującą mnie rzecz tj. uruchamianie się grubą przy jednym systemie operacyjnym. Na poniższym zdjęciu jest plik /etc/default/grub oryginalny (przed modyfikacją)

```
Fedora40 - Projekt [Unuchoming] - Oracle VM VirtualBox  
File Mausika Webk Inspector Uradbenik Ponac  
  
GRUB_TIMEOUT=5  
GRUB_BIOSINITOR="Sbcd 's, release .w2,g' /etc/system-release"  
GRUB_DISABLE_LINUXRC_WARNING=true  
GRUB_TERMINAL_OUTPUT="text"  
GRUB_GFXMODE="auto"  
GRUB_GFXPAYLOAD_LINUX="text b-fedora.xz:2560xroot rfbq quiet"  
GRUB_STABILE_RECOVERY="true"  
GRUB_ENABLE_HIDDEN=true  
  
[...]  
  
"/etc/default/grub" 8L, 271B  
1.14 10:57:00 24.05.2024
```

Rysunek 26: plik /etc/default/grub przed zmianą

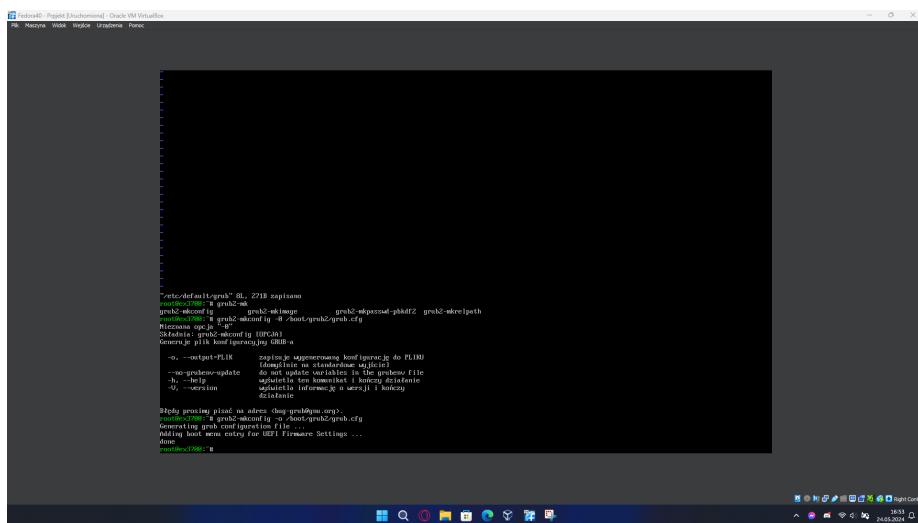
W kolejnym kroku zmieniłem GRUB_TIMEOUT=5 na GRUB_TIMEOUT=0
Co można zauważyc poniższym zdjeciu.

Rysunek 27: plik /etc/default/grub po zmianie.

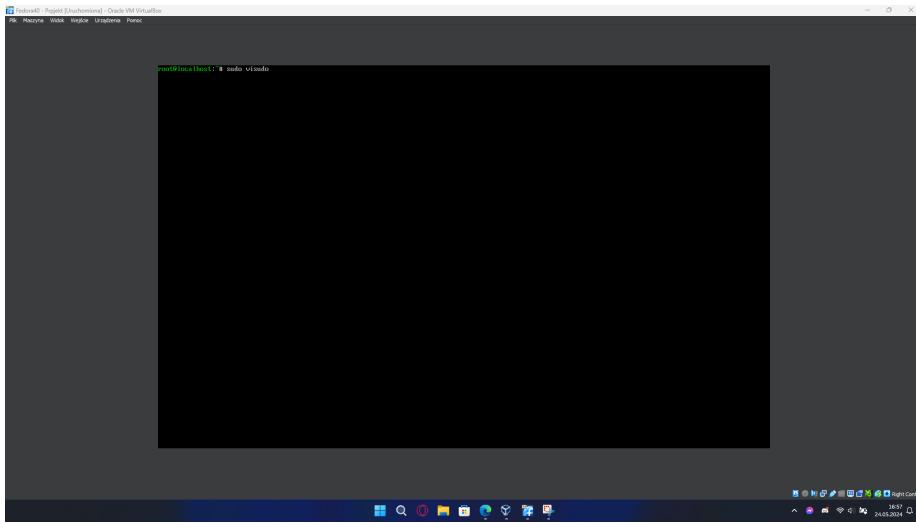
Aby zatwierdzić zmiany należy użyć komendy:

```
grub2-mkconfig -o /boot/grub2/grub2.cfg
```


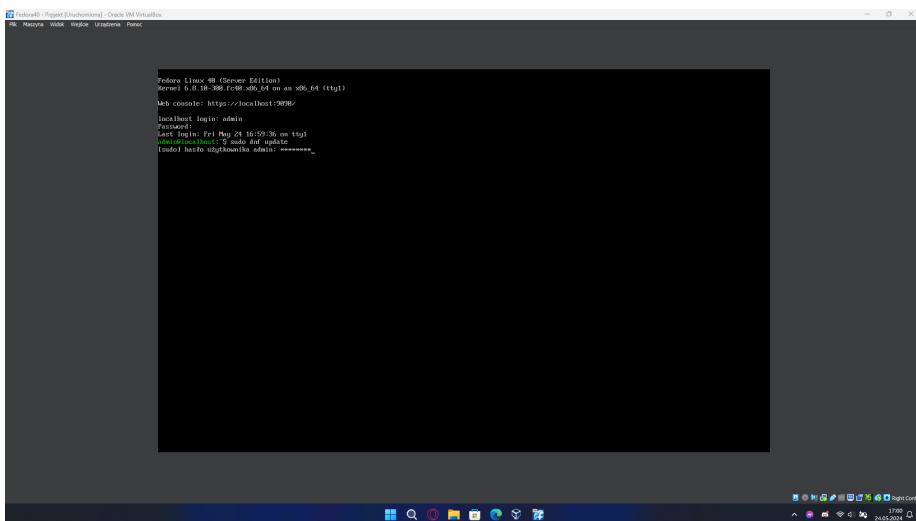
Rysunek 28: Zastosowanie zmian po edycji grub

W kolejnym kroku postanowiłem ułatwić wpisywanie hasła, gdy korzystam z suda.

Rysunek 29: Zwiększenie wygody wpisywania hasel – edycja pliku komenda sudo visudo

Efekt powyższego kroku:

Rysunek 30: Zwiększenie wygody wpisywania haseł – efekt działania po zmianach

5 Testy działania wdrożonych usług

EEEEEEEEEEEEE

6 Kod skryptu BASH, oraz tablica crontab

FFFFFFFFFFFFF

7 Wnioski

EEEEEEEEEEEEE

8 Literatura

- [1] *Kubernetes Blog*. Dostęp: 2024-01-19. URL: <https://kubernetes.io/blog/>.
- [2] *Kubernetes Documentation*. Dostęp: 2024-01-19. URL: <https://kubernetes.io/docs/>.
- [3] *Kubernetes GitHub Repository*. Dostęp: 2024-01-19. URL: <https://github.com/kubernetes/kubernetes>.